

DE LENTE GLOORT
hier
IN HEERLEN-NOORD

Nationaal
Programma
**Heerlen
Noord**

TROTS IS DE BRANDSTOF VAN ONZE INHAALRACE

Heerlen-Noord kent een indrukwekkende geschiedenis en een hoopvolle toekomst. Er is veel om trots op te zijn. Die trots vormt de brandstof voor onze inhaalrace. Want wie nu in Heerlen-Noord opgroeit, heeft gemiddeld veel minder kansen op een goed inkomen, een fatsoenlijke woning of om langer gezond te blijven dan in de rest van Nederland. Dat is oneerlijk. En daar gaan we met z'n allen iets aan doen. In het Nationaal Programma Heerlen-Noord (NPHLN) werken bewoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties 25 jaar lang samen aan een betere toekomst. Onze inhaalrace is geen sprint maar een marathon. Ze vergt inzet en een lange adem van ons allen. Hier creëren we onze toekomst zelf.

“ONZE INHAALRACE IS GEEN SPRINT, MAAR EEN MARATHON”

U leest de Jaarkrant 2024 van het Nationaal Programma Heerlen-Noord (NPHLN). We presenteren de historische route van onze sociale inhaalrace, een overzicht van belangrijke initiatieven, de monitoring en financiering. Bovenal zijn we ongelooflijk trots op de Ooievaarsmoeders, Bewonerskrachten, meer dan vijfhonderd afgestudeerden van de Bovengrondse Vakschool, de leerkrachten op onze scholen en al die andere professionals, vrijwilligers en bewoners die de sociale inhaalrace mogelijk maken. We hebben geprobeerd er géén stoffig document van te maken, maar een goed leesbaar verhaal. U mag beoordelen of dat gelukt is.

We maken vorderingen, maar we zijn er nog lang niet. Onze inhaalrace is geen sprint, maar een marathon. Voor de volgende generatie in de veertien wijken van Heerlen-Noord. En als we leren hoe het hier kan, kunnen we die lessen ook toepassen in de rest van Heerlen én Parkstad.

Dank voor uw betrokkenheid!

Namens het Alliantiebestuur,

Martin de Beer

DE AANLOOP

In **2021** werden, onder leiding van kwartiermaker **Lodewijk Asscher**, de eerste schetsen gemaakt van wat later het '**Nationaal Programma Heerlen-Noord**' zou worden. Daarbij werden de 14 deelnemende wijken en de vijf thema's vastgelegd: **wonen, werken, leren, veiligheid en gezondheid**.

HET STARTSCHOT

Op 14 mei **2022** verzamelden honderden Heerlenaren zich op het Corneliusplein in Heerlerheide voor de officiële start van het Nationaal Programma Heerlen-Noord. De eerste onderzoeken liepen en plannen werden geschetst. **Minister de Jonge** en de **Amerikaanse ambassadrice** kwamen direct op bezoek.

DE EERSTE KILOMETERS

2023 was een druk jaar. Met onder andere de **start van het Leerorkest** en de allereerste **Academie voor Sociale Stedelijke Ontwikkeling**. Daarnaast kwam **minister Schouten** met bestuurders en bewoners kijken naar wat Heerlen-Noord nodig heeft van Den Haag..

HEERLEN-NOORD DENDERT VOORT

..maar **2024** was nog veel drukker. Het programma is op stoom. De allereerste **Roda Run**. Het bezoek van **koning Willem-Alexander**. Het bezoek van **minister Keijzer**. **Bewoners treden toe tot de Alliantieraad**. Nog **vijf Academies**. De derde editie van **Kerst in Kasteel Hoensbroek**.

PERSPECTIEF OP NOORD

Wegwijzer

Perspectief op Noord is een ambitieuze wegwijzer voorsamenhangende ruimtelijk-sociale ontwikkeling in Heerlen-Noord. Francine Houben formuleert ruimtelijke principes om onze sociale inhaalrace te kunnen realiseren. Ook presenteert Francine Houben enkele Ontwikkelperspectieven zoals een toekomstig Nationaal Park Brunsummerheide en Kasteeldorp Hoensbroek. Haar Ontwikkelperspectieven zijn nauw verbonden met bestaande plannen van onder andere de gemeente en de toekomstige ontwikkeling in de NPHLN-focuswijken.

Samenhang

Heerlen-Noord is geen eiland. In Heerlen-Noord woont tweederde van de Heerlense huishoudens en bijna een kwart van die in Parkstad Limburg. Niet voor niets vormt samenhang het allerbelangrijkste woord in dit Perspectief op Noord. Mede daarom werd Perspectief op Noord met groot enthousiasme ontvangen op 14 december 2024 in Kasteel Hoensbroek.

FOCUSWIJKENAANPAK

NPHLN kent veertien wijken, waarvan drie focuswijken: Kasteelbuurt en Hoofdstraat in Hoensbroek, GMS en Vrieheide en omgeving. Eind 2024 werd vastgesteld dat de samenwerking in de focuswijken verdiept moet worden. In 2025 zullen drie focuswijkteams geformeerd worden. Samen zullen zij op basis van een leefbaarheidsbeeld per focuswijk aan de slag gaan. Er zal aandacht zijn voor zowel de sociale als fysieke aspecten. Het NPHLN-vizier is altijd, ook in de focuswijken, gericht op de volgende generatie.

RUIMTELIJKE PRINCIPES

- a. Kies consequent voor samenhang**
- b. Maak wijken af en zorg voor verbinding met het groen**
- c. Behoud en versterk de rijke cultuurhistorie, waaronder de mijnkoloniën.**
- d. Benut het potentieel aan recreatiemogelijkheden: mijnsteenbergen, beken, heuvels, groeves en kastelen.**
- e. Versterk onze gemeenschappen door 'Mengen zonder te verdringen'.**
- f. Zorg voor goede, gezonde en veilige fiets en OV-verbindingen: lokaal, regionaal, (inter) nationaal**
- g. Voorkom versnippering van bedrijventerreinen**

BEWONERS MAKEN HEERLEN-NOORD

In juli 2024 werden Kim Hooiveld en Marion van der Oord door de bewonersgroepen van de **Bewonerscoalitie** verkozen tot hun vertegenwoordigers in de Alliantieraad. Hiermee praten bewoners rechtstreeks mee over de inzet van NPHLN. Kim en Marion spreken vanuit ervaring in de wijken. Ook spraken ze met koning Willem-Alexander en minister Mona Keijzer.

Naast de Bewonerscoalitie zijn er gelukkig tal van andere bewonersgroepen die zich met passie inzetten voor Heerlen-Noord. Bijvoorbeeld de **Bewonerskrachten** die rondes door hun buurt maken om te zien of alles nog schoon, veilig en sociaal is.

Of de **Ooievaarsmoeders** die langsgaan bij kersverse ouders in Heerlen-Noord om hun kleine sjpruit welkom te heten met een cadeaubox (meer hierover verderop in de krant).

En ook de **Buurtbemiddelaars** staan klaar voor een ander. Deze getrainde buurtbewoners kunnen buurtgenoten helpen met bemiddeling als eerdere gesprekken niet hebben geholpen. Ook hen zijn we dankbaar voor hun geweldige inzet.

En natuurlijk vergeten we de honderden initiatiefnemers die gebruikmaken van het **Frisse Wind** fonds niet; ongekend veel initiatieven voor sterkere gemeenschappen.

Het spreekwoordelijke boek van Heerlen-Noord kent duizend bladzijden, het NPHLN-bureau schrijft er slechts een paar. De medewerkers van de alliantiepartners, duizenden bewoners en vele anderen schrijven de rest. Samen maken we het verhaal van Heerlen-Noord.

DE RIJKE SCHOOLDAG

De Rijke Schooldag is bedoeld om kinderen extra ontwikkelkansen te bieden door hun schooldag uit te breiden en deze te verrijken met aanvullende activiteiten op het vlak van cognitieve en sociaal-emotionele begeleiding, maar zeker ook expressie, cultuur, sport en gezondheidsbevordering.

Basisonderwijs

Alle basisscholen in Heerlen-Noord bieden vanuit het concept Rijke Schooldag al extra activiteiten aan. Er zijn al 8 van de 14 basisscholen die met recht voorlopers genoemd mogen worden. Dit zijn de Horizon, de Vlieger, de Schakel, Frans Postma, kindcentrum Paulus, Mijn Spoor, de Wegwijzer en de Ganzerik.

Deze scholen hebben in bijna alle gevallen gekozen voor uitbreiding van hun schooltijden. Ook zetten deze scholen vaak met hulp van professionals in op gerichte beweeg- en sportactiviteiten tijdens (een deel van de) pauzes. Door met lef en overtuiging voor deze organisatievorm te kiezen bereiken deze scholen al hun leerlingen met gemiddeld 3 uur per week aan extra aanbod. Daarnaast bieden deze scholen ook nog vrijwillig naschools aanbod aan (van gemiddeld 5 activiteiten per week).

Jean Rinkens – directeur van BS Frans Postma in Beersdal: ‘De Rijke Schooldag biedt de kinderen extra kansen. We zien ook door de inzet van pauzesport een verrijking van het speelgedrag en een afname van sociale conflicten’.

NPHLN zet samen met Gezond in Mijn Streek, de maatschappelijke organisatie van Roda JC, in op de gezondheid van kinderen. Dat gebeurt via een schoolprogramma dat gericht is op gezondheidsbevordering. Ook deden 750 kinderen mee aan de allereerste **Roda Run**.

GEZOND IN
MIJN STREEK

Het Leerorkest geeft kinderen een podium om hun muzikale talent te ontdekken en trots te ontwikkelen. In dit orkest geen blokfluit of triangel, maar klarinetten, hobo's, violen, cello's, trompetten en andere prachtige instrumenten.

Voortgezet onderwijs

Waar het basisonderwijs in de meeste gevallen kiest voor de uitbreiding van de schooltijden, wordt binnen het voortgezet onderwijs vooral gekozen voor naschools aanbod.

Het Herlecollege was de eerste school voor voortgezet onderwijs die de Rijke Schooldag stevig omarmde. Ondertussen biedt deze school op weekbasis gemiddeld 23 uur aan extra naschoolse activiteiten aan.

Na het Herlecollege is begin schooljaar 2024-2025 ook Yuverta met hun Rijke Schooldag gestart. Ondertussen staan ook Broekland, Emma en de Internationale Schakelklas in de startblokken.

Dorothee Viguurs – sectordirecteur Herlecollege: ‘De Rijke Schooldag leeft op Herle. Er zijn zelfs leerlingen die terugkomen om aan de Rijke Schooldag deel te kunnen nemen’.

DE KRANT VAN DE BUURVROUW

Door het initiatief Krant van de Buurvrouw zetten NPHLN en De Limburger gezamenlijk in op verbetering van geletterdheid, maatschappelijke betrokkenheid, democratisering en journalistiek in Heerlen-Noord.

De inzet van het initiatief is gericht op het onderwijs en de leefomgeving van scholieren. Scholen verrijken hun reguliere lessen door inzet van de krant. Hiermee wordt leerlingen toegang tot de krant gegeven. Door het lezen van de krant krijgen jongeren de beschikking over betrouwbare informatie.

Ook in de thuissituatie kan de krant gelezen worden, ook door de rest van het gezin. De ouders van de circa 700 deelnemende leerlingen hebben kosteloos toegang tot de digitale versie van de Limburger.

Bjorn Oostra – hoofdredacteur De Limburger: 'Als krant voelen wij het als onze maatschappelijke plicht mee te helpen de kloof te dichten tussen mensen die veel en weinig toegang hebben tot betrouwbare informatie'.

GEZINSGERICHT WERKEN

Om de toekomstkansen van de jongste generatie te vergroten is een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van taalvaardigheid enorm van belang. Niet alleen via het onderwijs, maar zeker ook vanuit een stimulerende en taalrijke thuisomgeving. SCHUNCK bibliotheek zet met het programma Gezinsgericht Werken aan Taal in op het ondersteunen van minder taalvaardige gezinnen. Dit kan op individueel niveau bij gezinnen thuis plaatsvinden of in groepsverband op gerichte plekken in de stad. De ondersteuning richt zich op het creëren en onderhouden van een taalrijke thuisomgeving.

Door SCHUNCK de mogelijkheid te geven extra gezinsconsulenten taal in te zetten, heeft NPHLN kunnen bijdragen aan het vergroten van het bereik van gezinsgericht werk.

NPHLN is trots dat **Jan Terlouw** enorme betrokkenheid toont bij de jaarlijkse verhalenwedstrijd die zijn naam draagt. Het gaat vanzelfsprekend niet alleen om een prijs, maar vooral om kinderen die gestimuleerd worden om creatief met taal, schrijven en lezen om te gaan. Creatieve taal bevordert de ontwikkeling van onze kinderen!

Academie voor Sociale Stedelijke Ontwikkeling

2024 was een ontzettend druk jaar voor de Academie voor Sociale Stedelijke Ontwikkeling dat eind 2023 van start ging. Kortweg 'De Academie' is een initiatief van het Nationaal Programma Heerlen-Noord samen met de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, Universiteit Maastricht en Pharos.

De Academie zoomt in op de uitdagingen die Heerlen-Noord en de andere gebieden binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid kennen. Welke problemen ervaren bewoners van de gebieden in hun dagelijks bestaan? En waardoor ontstaan die problemen? Bekende sprekers en onderzoeker Dennis Martens bieden verdieping en nieuwe kennis en inzichten aan bewoners, professionals en bestuurders.

**Editie #2
Bestaanszekerheid
in werk en wijk** Over
betaalbare woningen
voor inwoners van
Heerlen met extra
aandacht voor vitale
beroepen.

Editie #4 Jong geleerd
Over de effecten van (de
instroom van) armoede
op basisschoolleerlingen
en wat er nodig is om
die aan te pakken.

**Editie #3 Concentratie
van armoede** Over de
aantrekkingskracht van
goedkope woningen voor
mensen die in hun eigen
gemeente geen woning
vinden en de effecten
daarvan op de wijken.

**Editie #5 Sterkere
Gemeenschappen**
Over wat er met
gemeenschappen
gebeurt wanneer
wanneer er grote in-
en uitstroom in wijken
heerst.

**Editie #6 Een nieuw
perspectief op
Heerlen-Noord** Over de
(ruimtelijke) kansen voor
Heerlen-Noord, 50 jaar
na het sluiten van de
mijnen in het gebied.

[www.academie.
heerlen-noord.nl](http://www.academie.heerlen-noord.nl)

CONCENTRATIE VAN ARMOEDE IS GROOT PROBLEEM

Samenwerking bewoners Passart en hoofdonderzoeker NPHLN legt oorzaak bloot

Doorstroom

Bewoners van de Passart klaagden terecht over verloedering van hun buurt. Ze nodigden onder anderen Roel Wever (burgemeester Heerlen en voorzitter NPHLN) en Ron Meyer (directeur NPHLN) uit voor een rondgang door de buurt. Uit onderzoek bleek al gauw veel meer aan de hand. In Heerlen-Noord bleek de in- en uitstroom van mensen heel groot: 32.000 van de 56.000 mensen waren in tien jaar tijd in- en uitgestroomd. In de buurt Weggebekker stroomt zelfs 77 procent van de bewoners in en uit.

Armoede

Niet alleen de doorstroom – die een gevaar is voor stabiliteit en gemeenschapszin in buurten en wijken – maar ook de concentratie van armoede werd blootgelegd. Elk jaar komen er 400 mensen met een bijstandsuitkering naar Heerlen-Noord: 280 van buiten Parkstad, waaronder zelfs 130 van buiten Limburg. Rijkere gemeenten in het hele land bouwen onvoldoende betaalbare woningen voor hun eigen inwoners met een bescheiden inkomen. Zo heeft Eijsden-Margraten amper elf procent sociale huurwoningen. Honderden mensen met armoede komen daardoor terecht in de armste gemeente van het land: Heerlen. In elke gemeente dient dertig procent van de totale huisvesting een sociale huurwoning te zijn. In Heerlen is het aandeel sociale huurwoningen zo'n achtendertig procent. In Heerlen bestaat ook nog een relatief groot deel van het totaal aantal woningen uit 'particuliere (kamer)verhuur': tussen de veertien en zeventien procent. Daardoor is er sprake van een toestroom naar Heerlen-Noord van mensen met een bijstandsuitkering (400 per jaar), alleenstaande moeders (100 per jaar). Zij kampen vaak niet alleen met armoede, maar ook met problematische schulden.

Samenwerking

NPHLN-hoofdonderzoeker Dennis Martens presenteerde zijn rapporten samen met bewoners tijdens één van de themadagen van de Academie voor Sociale Stedelijke Ontwikkeling. Bewoners reisden ook naar Den Haag om met Tweede Kamerleden en burgemeesters in gesprek te gaan. Ook spraken ze met tv-programma Nieuwsuur en toonde schoolleider Patty van 't Hoofd de effecten van de doorstroom en concentratie van armoede aan Mona Keijzer (minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) voor haar school. Het blootleggen van de wortel van veel van de problemen in Heerlen-Noord was daarmee een samenwerking tussen bewoners, professionals en onderzoekers. Onder leiding van Casper Gelderblom (wethouder Wonen) en Barry Braeken (alliantiebestuurder namens de woningcorporaties) wordt gewerkt aan maatregelen op korte en lange termijn onder de naam 'Mengen zonder te Verdringen'.

PREVENTIE MET GEZAG

Waar in andere NPLV-gebieden Preventie met Gezag onder de NPLV-alliantie valt, is Preventie met Gezag in Heerlen een gemeentelijk programma.

Begin 2023 is het ministerie van Justitie en Veiligheid onder de noemer 'Preventie met Gezag' (PMG) een omvangrijk programma gestart gericht op het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of daarin verder afglijden.

Heerlen-Noord is door het ministerie als focusgebied aangewezen. Door een concentratie van armoede, sociale problematiek en andere risicofactoren in diverse wijken, lopen jongeren in Heerlen-Noord een groter risico om in aanraking te komen met criminaliteit. Samen met een groot aantal zorg- en veiligheidspartners, maar bijvoorbeeld ook het onderwijs, is een plan van aanpak opgesteld. De afgelopen twee jaar zijn diverse nieuwe interventies en inspanningen gestart, of bestaande interventies versterkt. Grotendeels hebben deze betrekking op preventie. Voorbeelden hiervan zijn meer inzet van jongerenwerk en jeugdboa's, maar ook zinvolle vrijetijdbesteding door middel van sport. Veiligheid op scholen krijgt hierbij prioriteit. Samen met justitiepartners zetten we in op het stellen van grenzen.

Verder is een werkwijze ontwikkeld om jongeren waarover zorgen bestaan sneller en beter in beeld te krijgen en informatie van partners centraal bij elkaar te brengen. In een Jeugd Preventie Platform (JPP) bespreken de partners welke inzet nodig is om een jongere weer op het rechte pad te krijgen.

AANPAK SOCIAAL VEILIG, DE OPERATIE HARTSLAGMETHODIEK IN HEERLEN-NOORD

Sinds 2021 werken woningcorporaties, politie, JENS, Buurtteams Heerlen, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, GGD en de gemeente intensief samen om de leefbaarheid en veiligheid op buurtniveau te verbeteren. Dit doen de partijen met de aanpak Sociaal Veilig, waarbij de succesvolle werkwijze van Operatie Hartslag wederom met succes wordt toegepast in de buurten van Heerlen-Noord.

Hierbij wordt een combinatie gemaakt van een gebiedsgerichte aanpak 'voor de voordeur' en een persoonsgerichte aanpak 'achter de voordeur', met een sterke verbinding tussen zorg en veiligheid en preventie en repressie. Voorbeelden van concrete resultaten van de gebiedsgerichte aanpak zijn onder andere grootschalige integrale controles, het terugdringen van overlastplekken en extra cameratoezicht. Maar ook opschoondagen, buurtdeals en aanpassingen in de openbare ruimte na buurtschouwen.

In de persoonsgerichte aanpak zijn op meer dan 600 adressen situaties aangepakt waar onder andere sprake was van woonoverlast, prostitutie, drugsoverlast, escalerende burenc conflicten, intimidaties, verwarde personen of illegale bewoning door arbeidsmigranten. Inmiddels wordt de aanpak ook in andere gemeenten in Parkstad uitgerold.

HEERLEN VESTIGT CENTRUM VEILIGHEID, LEEFBAARHEID, ZORG & RECHT IN HOENSBROEK

In november 2024 heeft de gemeente het voormalige ABN-AMRO bankgebouw aan de Kouvenderstraat 97 gekocht. Dit wordt het nieuwe Centrum voor Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg & Recht. Dit centrum komt in Heerlen-Noord en is makkelijk bereikbaar voor bewoners.

Bij het Centrum voor Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg & Recht kunnen inwoners terecht met vragen op die gebieden. Ook werken verschillende organisaties daar samen onder één dak in plaats van op verschillende locaties

Vaste huurders van het centrum zijn:

- Zorg en Veiligheidshuis Parkstad
 - Politie
 - Gemeente Heerlen, waaronder het Interventie Team, Jeugdboa's, Handhaving, Preventie met Gezag, Sociaal Veilig
- Daarnaast maken nog 28 andere organisaties flexibel gebruik van het centrum. Zij hebben uitgesproken partner van het centrum te worden.

Waarom is dit centrum belangrijk? In het centrum werken handhavers (zoals politie en boa's) samen met maatschappelijke organisaties (zoals hulpverleners). Door korte lijntjes en direct contact kunnen problemen sneller en beter worden aangepakt. Dit helpt om escalaties te voorkomen en de buurt veiliger en leefbaarder te maken.

Het centrum helpt ook om beter zicht te krijgen op wat er speelt in de wijk. Denk aan thema's als veiligheid, leefbaarheid, jongeren en zorg.

Gedurende de verbouwing worden de bewoners geïnformeerd via www.centrum-vlzt.nl, social media en een informatiescherm bij het gebouw, aan de voorzijde.

BUURT BEMIDDELAARS

Burenruzies veroorzaken veel overlast in de straat, en soms escaleren ze zelfs tot ernstige situaties. Alliantiepartners Buurteams Heerlen, Gemeente Heerlen en de woningcorporaties zijn gestart met buurtbemiddeling als oplossing. Hier leren inwoners om hun problemen niet direct bij de politie, justitie of verhuurders neer te leggen, maar eerst samen te proberen eruit te komen. Getrainde buurtbemiddelaars helpen buren om de ruzies op te lossen en zo de rust in de straat te herstellen.

“IK BEN BLIJ DAT DE BUURVROUW HET NU OOK WARMER HEEFT, VROEGER KON JE NIET IN DE KEUKEN ZITTEN DOOR DE TOCHT”

Mirella Dohmen woont in Vrieheide. Twee jaar geleden klopte ze aan bij het Nationaal Programma Heerlen-Noord. Ze had gelezen dat er plannen waren om de witte woningen in de wijk te verduurzamen. Zelf was ze al ver gevorderd met de renovatie van haar eigen woning en ze benaderde het programma om te zien of de woningcorporaties wellicht konden helpen.

Twee jaar later zit ze opnieuw met twee medewerkers van het programmabureau om haar verhaal te doen. “Het kostte in eerste instantie wel wat moeite om de burens mee te krijgen. Het vertrouwen in de overheid is in deze wijk niet heel hoog.” Zelf had ze inmiddels goed contact met woningcorporatie Weller, die interesse had om het blok waarin zij woont te verduurzamen. Dat kon echter alleen grondig gebeuren als alle woningen in het blok meededen, omdat ze in feite één groot gemeenschappelijk dak delen.

“Ik ben met de burens gaan praten, omdat zij ook interesse hadden in het renoveren en verduurzamen van hun woning. Maar je weet van tevoren dat dat een duur verhaal wordt. We kregen van Weller een prijsopgave voor onder andere een nieuw dak en isolatie van de woningen. De burens zijn toen zelf nog prijzen gaan opvragen. En wat bleek? Weller had daadwerkelijk een hele aantrekkelijke prijs.” Mirella's vertrouwen in Weller en

haar doorzettingsvermogen om de burens te overtuigen, werden beloond. Inmiddels is haar woning van energielabel E naar minimaal energielabel B gegaan. Daardoor bespaart ze aanzienlijk op haar energierekening. “Door mee te doen aan de verbouwing wonen we nu niet alleen comfortabeler, maar het levert ook minder stress op. En het is natuurlijk fijn dat de woningen direct meer waard worden. Het heeft me een hoop tijd gekost, zeker omdat we zowat de eerste woningen waren die werden gerenoveerd, maar uiteindelijk was het het allemaal meer dan waard.”

Mirella woont al sinds de jaren '90 in Vrieheide en heeft de wijk langzaam zien veranderen. “Vroeger moesten we hier zelf de junks weggagen. Dat is gelukkig niet meer zo. Daarna namen huisjesmelkers de buurt over. Op een gegeven moment woonden er hier zestien personen in één woning in de straat.” Er is nog veel te doen in Vrieheide, dat is duidelijk. “Als burens hadden we al een goede band met elkaar. Maar door alle verbouwingen is die band nog hechter geworden. We letten nu nog beter op elkaar en elkaars woningen.. op de positieve manier.”

Woningcorporaties Weller en Wonen Limburg bezitten inmiddels meer dan zestig woningen in de wijk en zijn druk bezig die te renoveren en verduurzamen. Bewoners die een naastgelegen woning bezitten kunnen meedoen en met hulp van de woningcorporatie hun eigen woning laten renoveren.

“WE HADDEN NIET DURVEN DROMEN HIER TE WONEN. HET VOELT ALS EEN LOT UIT DE LOTERIJ!”

Fred en Nelly Storms zijn dolenthousiast over hun nieuwe woning in de Aventurijn (de voormalige Saffierflat) in GMS. Alliantiepartners Wonen Limburg, Gemeente Heerlen en buurtbewoners hebben samen de Saffierflat nieuw leven ingeblazen. Wat ooit een plek van overlast en verloedering was, is nu een moderne woonomgeving met vijftien appartementen en acht studio's in de sociale huur.

De flat stond jarenlang bekend als een van de meest problematische plekken in Heerlen. “Er woonden mensen met complexe zorgvragen, en de overlast was enorm,” vertelt Lars Rompen van Wonen Limburg. In 2018 kwam de wijk in opstand en met steun van Gemeente Heerlen werd de flat overgenomen. “Het doel was een veilige en leefbare woonomgeving creëren.” “Vroeger was het hier niet te doen, maar nu is het een prachtige plek om te wonen,” vertelt een andere bewoner.

BIDBOOK MIJNKOLONIËN

We zijn trots op het mijnverleden van Heerlen-Noord. Veel ervan ging verloren maar wat ervan over is moeten we koesteren. Het gebied kent prachtige voormalige mijnwerkers-buurtten. Met het bidbook Mijnkolonieën zetten we ons, samen met woningcorporaties Weller, Vincio Wonen, Woonpunt, Wonen Zuid en Vanhier Wonen in om deze prachtige wijken te vernieuwen waarbij de identiteit en link naar het mijnverleden zoveel mogelijk behouden wordt. Dat behoud is duur, zo'n 40.000€ per woning. Met het bidbook willen we daarom extra landelijk geld werven om ons verleden in stand te houden.

VERNIEUWDE WONINGEN

Eerder landde al het Volkshuisvestingsfonds (92 miljoen) en de Regiodeals in o.a. Heerlen-Noord (8,16 miljoen). Daarmee werden bijvoorbeeld in Vrieheide 60 woningen gekocht door Weller en Wonen Limburg waarvan de renovatie en verduurzaming in de wijk is gestart met een 'testfase' (ca. 42 woningen). Stadsregio Parkstad Limburg en het NPHLN hebben nu ook 60 miljoen aangevraagd bij de Woontop om 1.500 nieuwbouwwoningen te bouwen en nog eens 1.500 woningen te verduurzamen.

**VEEL UIT ONS MIJNVERLEDEN IS GESLOOPT,
LATEN WE TROTS ZIJN OP ALLE PRACHTIGE
MIJNBURTEN DIE ONZE STAD NOG RIJK IS. VAN
DE KASTEELBUURT TOT BEERSDAL**

Beersdal kent,
net als de andere
mijnwerkersbuurtten,
een hele eigen smoel.
Die identiteiten willen
we behouden.

OOIEVAARSMOEDERS BEZOEKEN IEDERE PASGEBORENE IN HEERLEN-NOORD

In de Box

In Heerlen-Noord krijgen pasgeboren baby's 6 tot 8 weken na de geboorte een kraambezoek van de Ooievaarsmoeders, in het kader van het programma In de Box. Ouders ontvangen een cadeaupakket met essentiële babyspullen en worden uitgenodigd voor de Sjpruutcafés. Daarnaast krijgen ze informatie over de Sjpruut Sjop, waar zij extra ondersteuning en babybenodigdheden kunnen krijgen.

De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor de ontwikkeling. Om gezinnen hierin te ondersteunen, startten de Ooievaarsmoeders in 2024 met In de Box bij 10 gezinnen. Door het succes hiervan volgen vanaf februari 2025 tot de zomer 100 huisbezoeken in de wijken GMS, Vrieheide-De Stack, Heerlerheide-Passart en Maria Gewande. Vanaf juli 2025 krijgen álle pasgeborenen in Heerlen-Noord een kraambezoek.

Sjpruut

Het cadeaupakket In de Box bevat speelgoed, boekjes, verzorgingsproducten, een EHBO-koffertje en een zwembadvoucher. De Sjpruutcafés bieden ouders van kinderen tussen de nul en vier jaar een ontmoetingsplek en informatie over thema's als borstvoeding, gezonde voeding en opvoeding. Ook zijn er workshops over bijvoorbeeld voorlezen en kinder-EHBO. Ouders die babyspullen nodig hebben, kunnen terecht bij de Sjpruut Sjop.

Deze initiatieven maken deel uit van Kansrijk van Start, een samenwerking tussen de gemeente Heerlen, JENS, het Nationaal Programma Heerlen-Noord en SCHUNCK-bibliotheek. De Open Universiteit onderzoekt de behoeften van gezinnen om het programma verder te ontwikkelen. Ooievaarsmoeders – ervaren en getrainde moeders uit de buurt – spelen een belangrijke rol binnen Sjpruut en bieden ouders steun, advies en praktische hulp. Met In de Box wordt hun inzet verder uitgebreid, zodat nog meer gezinnen in Heerlen-Noord een goede start kunnen maken.

“VAAK ZIJN MENSEN HET OOK NIET GEWEND OM HULP TE VRAGEN”

Simone is Ooievaarsmoeder, ze helpt andere moeders bij het vinden van antwoorden op de vragen die ze hebben. “Als moeder zit je vaak alleen met je kleintje thuis. Iedereen is naar het werk. Dat kan best eenzaam aanvoelen. En als je dan ook nog met vragen zit waar je geen antwoorden op hebt..”. Simone zat ooit zelf in die situatie toen ze op haar 19de een dochter kreeg. Ze ging vrijwilligerswerk doen bij het Sjpruut Café als gastvrouw. Daarnaast zamelde ze veel materiaal in voor de Sjpruut Sjop. Om andere moeders in Heerlen een handje te helpen.

Voor het ‘In de Box’ initiatief gaat ze langs de deuren bij kersverse moeders in de stad. “Om ze te laten weten dat ze er niet alleen voor staan..”. Met de cadeaubox in de hand belt ze aan om moeders van advies te voorzien. “Zodat ze bijvoorbeeld hun kinderen tijdig naar zwemlessen sturen. Heel belangrijk..”. Ze nodigt de moeders ook uit om naar Sjpruut Café’s te komen en merkt dat dat echt werkt. “Ze hebben soms even nodig om eraan te wennen; een groep moeders die elkaars vragen beantwoorden en helpen waar nodig. “Vaak zijn mensen het ook niet gewend om hulp te vragen”.

Het feit dat de Ooievaarsmoeders in hun eigen buurten langsgaan en dit vrijwillig doen helpt volgens haar ook enorm. “Hulp vragen is makkelijker aan een medemens dan bij een professionele organisatie. Ook bij ons doet niet iedereen dat direct.. maar na een tijdje vertrouwen ze ons ook echt. Wij zijn een brug tussen bewoners en organisaties die ze graag helpen, zoals Sjpruut.”

In Heerlen-Noord start een uniek initiatief dat geleerde lessen uit stad en land combineert om jonge alleenstaande moeders en hun gezinnen een betere toekomst te bieden.

MOEDERS ~ met ~ DROMEN

De ambitie van het traject Moeders met Dromen is het creëren van nieuw perspectief voor jonge moeders door het wegnemen van obstakels, waaronder schulden, en ze te helpen op alle leefgebieden. Dit doen we met de Doorbraakmethode. De moeders krijgen zelf de regie en worden gekoppeld aan ooievaarsmoeders.

De alleenstaande moeders worden persoonlijk begeleid en vormen met elkaar een groep. Hiermee wordt er gewerkt aan persoonlijke doelen maar ook aan het opbouwen van een netwerk. Met deze aanpak beginnen we in één wijk in Heerlen-Noord waar de armoede- en schuldenproblematiek het hevigst is: Vrieheide- de Stack.

Doen wat nodig is

Moeders met Dromen sluit aan bij wat er al is en ontwikkelt wat nodig is. Het project In de Box is een katalysator voor Moeders met Dromen. Via het bezoeken van de pasgeborenen en hun gezin in het kader van In de Box worden de deelnemers aan Moeders met Dromen geselecteerd. Zowel Moeders met Dromen als In de Box zijn initiatieven opgezet door het Nationaal Programma Heerlen-Noord.

BOVENGRONDSE VAKSCHOOL BEHAALT MIJLPAAL: 500E DEELNEMER VINDT BAAN

Robert is de 500e deelnemer die via het ontwikkeltraject van de Bovengrondse Vakschool een baan heeft gevonden. Na een traject van 23 maanden, werd zijn tijdelijke detacheringsperiode bij Alpheios omgezet naar een contract. Robert: "Dankzij het traject bij WerkvoorHeerlen en de Bovengrondse Vakschool heb ik de kans gekregen om mezelf te ontwikkelen en een mooie werkplek te vinden."

DE BOVENGRONDSE VAKSCHOOL IN DE WIJK

De Bovengrondse Vakschool is verbonden met bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zo heeft medische logistiek bedrijf Boston Scientific een logistiek centrum verzorgd, waar met dezelfde middelen als in hun bedrijf wordt gewerkt. Dat heeft al geleid tot vijf mensen die aan de slag zijn gegaan via de BVS bij Boston.

Recent is ook de Voedselbank gestart met een winkel in de BVS. Daarmee worden niet alleen de wijken verbonden met een hele belangrijke maatschappelijke opgave, maar wordt ook een koppeling gemaakt van mensen in armoede met mogelijkheden om aan het werk te gaan.

Kim Wintjes ging aan de slag als Clubcoördinator bij sportverenigingen. De mogelijkheden van de Bovengrondse Vakschool worden ingezet op en rond twee sportverenigingen. Om te beginnen bij Sporting Heerlen en Groene Ster. Zij heeft als doel om méér jongeren te laten sporten én hun ouders aan een nieuwe of betere baan te helpen.

Martin de Beer (wethouder Werk en alliantiebestuurslid NPHLN) en Gabriëlla Roffelsen (directeur Werk voor Heerlen, lid van de Alliantieraad NPHLN) vormen de kartrekkers van de BVS in de wijk.

FINANCIERING

In 2024 hebben de partners uit het Alliantiebestuur en Alliantieraad gezamenlijk bijgedragen aan de financiering van het NPHLN-bureau. Dat bevestigt de toewijding van de alliantiepartners aan de doelen van het Nationaal Programma Heerlen-Noord.

De voornaamste bron voor financiering van interventies betrof in 2024 de Specifieke Uitkering Kansrijke Wijk. Vanuit deze SPUK is een totaalbedrag van €19,8 mln. toegekend aan de opgave in Heerlen-Noord voor de periode van 3 jaar. In 2024 is bijna de helft van dit bedrag uitgegeven dan wel beschikt.

De belangrijkste uitgaven vonden plaats binnen de SPUK-onderdelen:

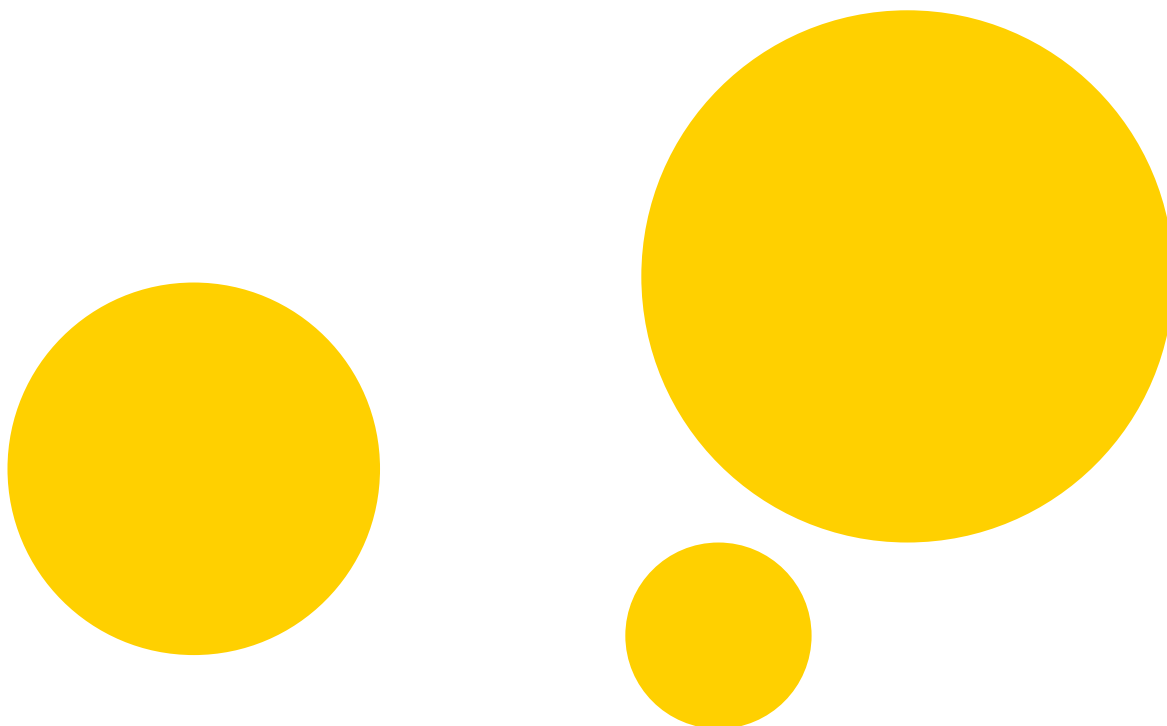
School en Omgeving (o.a. Rijke Schooldag) - €4,1 mln.

Ontwikkeling Jonge Kind (o.a. gezinsgericht werk en vroegschool) - €2,1 mln.

Integrale middelen (o.a. doorbraakmethode, perspectief op Noord en Frisse Wind) - €1,3 mln.

Andere belangrijke financieringsbronnen voor de opgave van het NPHLN betreffen het Volkshuisvestingsfonds (in totaal €92 mln.) en het aanjaaggeld van de Gemeente (€0,5 mln. per jaar)

Ondanks de bestaande financieringsbronnen, blijft de lange termijn financiële uitdaging onverminderd groot. Het NPHLN zet bijvoorbeeld vol in op de kansen die het Rijk biedt in het kader van de Woontopafspraken. Om niet alleen afhankelijk te zijn van overheidsfinanciering zijn in 2024 concrete stappen gezet met particuliere fondsen ter bekostiging van interventies. In 2025 zullen de eerste resultaten daarvan zichtbaar worden.

DE ALLIANTIE, HOE ZIT DAT PRECIES?

Het **Nationaal Programma Heerlen-Noord** is onderdeel van het **Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid** waar, in het hele land, in totaal twintig gebieden onderdeel van zijn. **Het Alliantiebestuur** is verantwoordelijk voor het aansturen van het programma en ontvangt advies en aanbevelingen van **de Alliantieraad**. Het NPHLN-programmabureau is een klein team dat initiatieven aanzwengelt, alliantiepartners verbindt en de doelen van de alliantie scherp bewaakt. Het NPHLN-programmabureau draagt verantwoording af aan het NPHLN-Alliantiebestuur.

De bijna dertig alliantiepartners bestaan uit het Rijk, Gemeente Heerlen, de woningcorporaties & scholen die actief zijn in Heerlen-Noord maar ook bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, De Bovengrondse Vakschool, Zorgverzekeraar CZ en vele anderen.

